

A Magyar Tudományos Akadémia 2022-ben elinduló nemzeti programjai

2022 eleje óta folyik az MTA nemzeti programjainak (NP) az előkészítése. Az év őszén a *Tudomány a Magyar Nyelvért NP* négy alprogramja, a *Fenntartható Fejlődés és Technológiák NP Fenntartható technológiák* alprogramja és a *Nemzeti Agykutatási Program 3.0* kezdte meg működését. A programok működtetését Freund Tamás, az MTA elnöke közvetlen felügyelete alatt Oberfrank Ferenc, az MTA Titkársága Köztestületi Igazgatóságának (MTAT KTI) akadémiai stratégiáért is felelős igazgatója irányítja.

A Tudomány a Magyar Nyelvért Nemzeti Program (TMNYNP) alprogramjai

Az MTA TMNYNP Programtanácsának (TMNYNP PT) tagjai: É. Kiss Katalin (elnök), Hunyadi László, Pléh Csaba. Titkár: Véber János (MTAT KTI).

A TMNP-alprogramok működésének időtartama: **2022. december 1. – 2026. november 30. (48 hónap)**, kivéve a Magyar Nemzeti Helynévtár Programot, amely külön megállapodás alapján 2022. január 1-től működik, és 10 évre tervezett kutatási projekt.

A TMNP-alprogramok megvalósításában részt vevő kutatóhelyek: Debreceni Egyetem (DE) önállóan (1. alprogram) és konzorciumi tagként (4. alprogram); Nyelvtudományi Kutatóközpont (NYTK) konzorciumvezetőként (2. alprogram) és önállóan (3. alprogram); MTA Könyvtár és Információs Központ (MTA KIK) konzorciumi tagként (2. alprogram); Szegedi Tudományegyetem (SZTE) konzorciumvezetőként (4. alprogram).

A TMNP-alprogramok vezető kutatói: Hoffmann István (DE), Prószték Gábor (NYTK), Holl András (MTA KIK), Németh T. Enikő (SZTE/DE).

Az TMNYNP-alprogramok támogatásban részesülő kutatási projektjei

Az alprogramok sorszáma és címe	Vezető kutató	Kutatóhely	Támogatás (4 évre)
1. Magyar Nemzeti Helynévtár Program	Hoffmann István	DE	400 000 000 Ft
2. A magyar nyelv digitális támogatása a magyar tudományosság szolgálatában	Prószték Gábor	NYTK	117 596 700 Ft
	Holl András	MTA KIK	60 243 196 Ft
A 2. alprogramot megvalósító konzorcium támogatása összesen			177 839 896 Ft
3. A magyar nyelv digitális fenntarthatósága	Prószték Gábor	NYTK	193 935 008 Ft
1. projekt: Magyar Nemzeti Szövegtár 3.0			63 561 420 Ft
2. projekt: Helyesírási tanácsadó portál 2.0			66 077 776 Ft
3. projekt: A magyar nyelv nagyszótára archivális cédulagyűjteményének digitalizációja			24 139 812 Ft
4. projekt: Obi-ugor nyelvek elemzett korpusza és tudásbázisa			40 156 000 Ft
4. Álhírek, áltudományos nézetek nyelvészeti azonosítása	Németh T. Enikő	SZTE	155 956 000 Ft
		DE	44 044 000 Ft
A 4. alprogramot megvalósító konzorcium támogatása összesen			200 000 000 Ft
A TMNP-alprogramok kutatási projektjeinek támogatása összesen			971 774 904 Ft
Az adminisztráció, menedzsment költségei összesen			7 920 000 Ft
A Tudomány a Magyar Nyelvért Nemzeti Program támogatása összesen (4 évre szólóan)			979 694 904 Ft

Fenntartható Fejlődés és Technológiák Nemzeti Program (FFTNP)

Fenntartható technológiák alprogram (FTAP)

Az MTA FFTNP Programtanácsának (FFTNP PT) tagjai: Monostori László (elnök), Bándi Gyula, Németh Tamás. Titkár: Sugár Éva (MTAT KTI).

Az FTAP működésének időtartama: 2022. december 1. – 2026. november 30. (48 hónap).

A megvalósító FFTNP FTAP Konzorcium tagjai: Ökológiai Kutatóközpont (ÖK) (konzorciumvezető), Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME), Agrártudományi Kutatóközpont (ATK), Balatoni Limnológiai Kutatóintézet (BLKI), Miskolci Egyetem (ME), Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ), Pannon Egyetem (PE), Szegedi Tudományegyetem (SZTE).

Az FTAP Irányító Testület (FTAP IT) tagjai: a testület megalakítása folyamatban van.

Projektmenedzser: Gulyás Ágnes (ÖK).

Az FFTNP FTAP támogatásban részesülő kutatási projektjei

Az alprogram kutatási projektjeinek sorszáma és címe	Vezető kutató	Kutatóhely	Támogatás (4 évre)
1. Ökológiai fenntarthatóságot szolgáló élőhely kezelések kísérletes vizsgálata szárazföldi ökoszisztémákban	Báldi András	ÖK	319 820 600 Ft
2. Fenntartható városok	Deák-Valkó Orsolya		100 000 000 Ft
Az Ökológiai Kutatóközpont 2 projektjének támogatása összesen			419 820 600 Ft
3. Fenntarthatóság a vízgazdálkodásban	Baranya Sándor	BME	707 120 000 Ft
4. Fenntartható energetika	Imre Attila Rikárd		400 000 000 Ft
5. A fenntarthatóság gazdasági és társadalmi vonatkozásai	Szalmáné Csete Mária		160 000 000 Ft
A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 3 projektjének támogatása összesen			1 267 120 000 Ft
6. Talaj-környezet kölcsönhatások vizsgálatai a talajbiztonság, a fenntartható talajminőség, a környezet- és élelmiszer-biztonság tükrében	Pásztor László	ATK	399 902 112 Ft
7. Inváziós fajok és tájhasználat hatása a Balaton és vízgyűjtője ökológiai rendszerére	Specziár András	BLKI	320 000 000 Ft
8. Innovatív módszerek a természeti erőforrások fenntartható hasznosításában	Szűcs Péter	ME	320 000 000 Ft
9. Levegőkörnyezeti produktumok fejlesztése a szél- és a napenergia potenciális hasznosíthatósága, valamint a levegőminőségi előrejelzések támogatására	Bozó László	OMSZ	160 000 000 Ft
10. Jelentős antropogén terhelésnek kitett környezetek humán- és ökológiai szempontú fenntarthatósága	Gelencsér András	PE	319 993 170 Ft

11. Környezetvédelmi problémák megoldásán nyugvó alternatív energiatermelési lehetőségek: A szén-dioxid és nitrát redukció megoldásai	Kónya Zoltán	SZTE	160 000 000 Ft
12. Műtrágyázásból eredő nitrogénvesztesség mértékének vizsgálata. A környezeti nitrogénterhelés becslése szántóföldi kultúráknál fizikai mérési módszerekkel	Bozóki Zoltán		160 000 000 Ft
<i>A Szegedi Tudományegyetem 2 projektjének támogatása összesen</i>			<i>320 000 000 Ft</i>
<i>A Fenntartható technológiák alprogram kutatási projektjeinek támogatása összesen</i>			<i>3 526 835 882 Ft</i>
<i>Az adminisztráció, programmenedzsment költségei összesen</i>			<i>100 000 000 Ft</i>
<i>A Fenntartható technológiák alprogram támogatása összesen (4 évre szólóan)</i>			<i>3 626 835 882 Ft</i>

Nemzeti Agykutatási Program 3.0

Az MTA NAP 3.0 Programtanácsának (NAP PT) tagjai: Lénárd László (elnök), Vizi E. Szilveszter, Soltész Iván. Titkár: Kakuszi Andrea (MTAT KTI).

A NAP 3.0 működésének időtartama: 2022. szeptember 1. – 2026. augusztus 31. (48 hónap).

A megvalósító NAP 3.0 Konzorcium tagjai: Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet (KOKI) (konzorciumvezető), Természettudományi Kutatóközpont (TTK), Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE), Semmelweis Egyetem (SE), Pécsi Tudományegyetem (PTE), Szegedi Biológiai Kutatóközpont (SZBK), Szegedi Tudományegyetem (SZTE), Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE), Országos Mentális, Ideggyógyászati és Idegsebészeti Intézet (OMIII), Balatoni Limnológiai Kutatóintézet (BLKI).

A NAP 3.0 Irányító Testület (NAP IT) tagjai: Nusser Zoltán elnök, Sperlág Beáta (KOKI), Ulbert István (TTK), Miklósi Ádám (ELTE), Alpár Alán (SE), Helyes Zsuzsanna (PTE), Deli Mária (SZBK), Berényi Antal (SZTE), Fekete Zoltán (PPKE), Pirger Zsolt (BLKI) és Kamondi Anita (OMIII).

Projektmenedzser: Ungváriné dr. Winkler Zsuzsanna (KOKI).

A NAP 3.0 támogatásban részesülő kutatási projektjei

A NAP3.0 kutatási projektjei	Vezető kutató	Kutatóhely	Támogatás (4 évre)
1. Transzlációs mikroglialis kontaktomika a gyulladás szerepének megértéséhez agyi betegségekben	Dénes Ádám	KOKI	85 440 000 Ft
2. A GLP-1 jelátvitel glükóz- és energia-homeosztázisra gyakorolt hatását közvetítő központi mechanizmusok feltárása	Fekete Csaba		100 000 000 Ft
3. Oszcillációk, mozgás és mnemonikus funkciók integrációja a mediális septumban	Hangya Balázs		87 219 575 Ft
4. Sejtes mechanizmusok szerepe a kontextuális reprezentációk létrehozásában a hippocampalis CA3 hálózatban	Makara Judit		62 500 000 Ft
5. A hippocampalis interneuronok szerepe a hamis és a temporális memóriaasszociációkban	Nyíri Gábor		86 475 000 Ft
6. Az egéradaptált SARS-CoV-2-fertőzés hosszú távú hatásai a központi idegrendszer fejlődésére és működésére	Sperlág Beáta		100 000 000 Ft
7. Humán kérgi szinapszisok molekuláris nanoarchitektúrája	Nusser Zoltán		81 260 000 Ft
A Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet 7 projektjének támogatása összesen			602 894 575 Ft
8. A kognitív merevség különböző patogén útvonalainak egyenértékűsége anorexiában és az autizmus spektrumzavaraiban: A génektől a populációig	Bunford Nóra	TTK	97 000 000 Ft
9/a. A szótanulás viselkedési és neurokognitív aspektusainak összehasonlító vizsgálatai	Topál József (kollaboratív kutatás Miklósi Ádámmal, ELTE)		99 167 200 Ft
10. A készségtanulás megértése és fokozása noninvazív agystimulációval	Németh Dezső		100 000 000 Ft
11. Az epizodikus memória alapvető kognitív és agyi mechanizmusai	Racsmány Mihály		100 000 000 Ft

12. Rugalmas polimer alapú idegszondák és minimálisan invazív implantációs stratégia fejlesztése mélyagyi felvételhez és stimulációhoz nagyállat-modellekben és emberben	Ulbert István		100 000 000 Ft
13. A jutalomvezérelt erőfeszítés-allokáció kognitív kontrolljának idegi alapjai és öregedéssel járó károsodása	Vidnyánszky Zoltán		100 000 000 Ft
14. Alloszterikus helyek szerepe a GPCR jelátvitelben	Keserű M. György		100 000 000 Ft
A Természettudományi Kutatóközpont 7 projektjének támogatása összesen			696 167 200 Ft
15. Kuttyák és emberek szaglásának összehasonlító neuroetológiai vizsgálata	Kubinyi Enikő / Andics Attila	ELTE	175 707 736 Ft
16. Az agy szociális szabályozó központjainak jellemzése	Dobolyi Árpád		99 895 968 Ft
17. A szinaptikus metszés molekuláris háttere egészségben és betegségben	Kardos József		100 000 000 Ft
9/b. A szótanulás viselkedési és neurokognitív aspektusainak összehasonlító vizsgálatai	Miklósi Ádám (kollaboratív kutatás Topál Józseffel, TTK)		94 856 520 Ft
Az Eötvös Loránd Tudományegyetem 4 projektjének támogatása összesen			470 460 224 Ft
18. Biológiai út alapú antidepresszáns támadáspont felfedezése: Egy új, felülről lefelé irányuló, humán adatokra alapozott, a genomot és az enviromot is magában foglaló megközelítés	Bagdy György / Juhász Gabriella	SE	185 364 000 Ft
19. Pszichiátriai betegségek neurobiológiai alapjainak vizsgálata EEG hiperszkennning módszerrel	Czobor Pál		99 827 775 Ft
20. A limbikus rendszer és kapcsolatainak fejlődése, különös tekintettel a secretagoin kalciumszenzor fehérje szerepére	Alpár Alán		99 720 000 Ft
21. Speciális mikrodisszekciós agyminták biztosítása a humán agy funkcionális és ideghálózati vizsgálataihoz (hazai és nemzetközi kollaborációs projekt)	Dobolyiné Renner Éva / Palkovits Miklós		60 000 000 Ft
A Semmelweis Egyetem 4 projektjének támogatása összesen			444 911 775 Ft
22. A keringő mikroRNS expressziós profilok korrelációja a neuroimaging adatokkal depressziós betegekben	Czéh Boldizsár	PTE	100 000 000 Ft
23. Neuroinflammatorikus és neuroimmunológiai mechanizmusok azonosítása krónikus primer fájdalom- és fejfájásmodellekben	Helyes Zsuzsanna		100 000 000 Ft
24. A mélyagyi stimuláció előnyeinek növelése optimalizált stimulációs paraméterek azonosításával	Kovács Norbert		100 000 000 Ft
25. A TRPA1 receptorok szerepe a demenciával összefüggő neurodegeneratív betegségekben	Pintér Erika		100 000 000 Ft
26. A hipofízis-adenilát-cikláz aktiváló polipeptid (PACAP) szerepe degeneratív és neuroendokrinológiai állapotokban	Reglődi Dóra		100 000 000 Ft
27. Az amygdaláris vazopresszin hozzájárulása az autizmus spektrumzavar kialakulásához	Zelena Dóra		100 000 000 Ft
A Pécsi Tudományegyetem 6 projektjének támogatása összesen			600 000 000 Ft
28. Az agyi periciták válasza a környezeti ingerekre, különös tekintettel az életkorral összefüggő kórképekre	Krizbai István	SZBK	100 000 000 Ft
29. Mély tanuláson alapuló módszerek több neuronon történő patchclamp jelrögzítés automatikus végrehajtására	Horváth Péter		74 750 000 Ft

30. Glikánfelismerő pentapeptid biomolekulák agyi endotéliumba és agyba juttatására	Deli Mária		100 000 000 Ft
A Szegedi Biológiai Kutatóközpont 3 projektjének támogatása összesen			274 750 000 Ft
31. Beavatkozási lehetőségek a reperfúziós károsodások enyhítésére ischaemiás stroke-ban	Farkas Eszter	SZTE	65 506 300 Ft
32. A gátlás és a neuromoduláció komplex kölcsönhatásainak szerepe patológiás thalamocorticalis oszcillációkban	Lőrincz L. Magor / Berényi Antal		180 000 000 Ft
A Szegedi Tudományegyetem 2 projektjének támogatása összesen			245 506 300 Ft
33. Intrakortikális infravörös neuromoduláció szabadon viselkedő rágcsővel: stabil, beültethető platform a transzlációs kutatásokhoz	Fekete Zoltán	PPKE	100 000 000 Ft
34. Mesterséges intelligencia által vezérelt mozgásérzékelés a kognitív hanyatlás korai felismerésében	Kamondi Anita	OMIII	99 980 222 Ft
35. A Balatonból izolált cianotoxinok neurofiziológiai és neurodegeneratív hatásainak jellemzése egy jól meghatározott gerinctelen idegrendszerben	Pirger Zsolt	BLKI	99 990 000 Ft
A NAP 3.0 kutatási projektjeinek támogatása összesen			3 634 660 296 Ft
Az agykutatás népszerűsítése, adminisztráció, beszámoló konferenciák, belső kollaboráció erősítésének költségei összesen			345 000 000 Ft
A NAP 3.0 támogatása összesen (4 évre szólóan)			3 979 660 296 Ft